

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
Юрій ОСТАПЕЦЬ
«24» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	013 початкова освіта
Освітня програма	Початкова освіта
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	3	3
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	5	5
	Лекції:	
	30	10
	Практичні (семінарські):	
	30	8
Вид підсумкового контролю: модульне контрольне оцінювання	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: залік	Самостійна робота:	
	60	102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Дитяча література» є важливою складовою блоку дисциплін професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи і спрямовується на ознайомлення студентів із літературним процесом в українському та світовому письменстві у дискурсі дитячого читання. У процесі навчання студенти засвоюють зміст рекомендованих для читання дітям художніх творів. Такий підхід викликає у студентів інтерес до дитячих книг, бажання самостійно в них орієнтуватися, виразно читати, аналізувати їх, тобто готує майбутнього фахівця до ефективного використання художньої літератури як важливого засобу формування світоглядних позицій сучасної дитини. Адже як казав В.Сухомлинський: «Книжка – то азбука культури, перша сходинка мудрості, перші двері до світу людяності». Отже, майбутньому фахівцеві – вчителю початкової школи – необхідне фактичне знання дитячих літературних творів, уміння давати їм оцінку, а також практичні уміння формувати читацьку, літературознавчу, бібліотечно-бібліографічну та особистісно-діяльнісну компетенції молодших школярів.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Дитяча література» є ознайомлення студентів із творами дитячої літератури та специфікою їх використання у роботі з дітьми молодшого шкільного віку.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з батьками, іншими учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Дитяча література» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 10. Історія педагогіки

ОК 17. Теорія виховання

ОК 22. Методика виховної роботи у початковій школі

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Початкова освіта», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, батьками, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.	ПРН 1
Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.	ПРН 3
Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.	ПРН 4
Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.	ПРН 6
Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.	ПРН 9
Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.	ПРН 10
Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.	ПРН 12
Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп..	ПРН 16

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Дитяча література»:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Моделювати, створювати та підтримувати безпечне, ергономічне, інклюзивне освітнє середовище початкової школи; володіти уміннями і навичками забезпечення організації педагогічного процесу в навчальних закладах з урахуванням принципів початкової освіти, зокрема дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, компетентісного підходу тощо. Усвідомлювати психологічні особливості сприймання художнього тексту дітьми різного віку; знати біографії та основні характеристики творчості як дитячих письменників, так письменників, твори яких увійшли до кола дитячого читання; розуміти соціальний контекст художніх творів;	ПРН 1
Знати концептуальні положення державних документів, що регламентують	ПРН 3

<p>процес навчання української мови і літературного читання у початковій школі, зокрема – Державного стандарту початкової освіти Нової української школи; принципи побудови типових освітніх програм початкової освіти, усвідомлювати завдання, змістові лінії, результати навчання мовно-літературної освітньої галузі. Формування у майбутніх учителів професійного погляду на дитячу літературу як на мистецтво слова, яке зосереджує в собі національний і світовий досвід, і як на навчальний матеріал, який треба вміти розглядати з літературознавчої і методичної точки зору одночасно, щоб обирати доцільні напрями аналізу літературного твору;</p>	
<p>Вільно володіти державною мовою в усній та письмовій формах як безальтернативним засобом спілкування в системі початкової освіти та, використовуючи комунікативні стратегії, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів, формувати у них здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.</p>	ПРН 4
<p>Знати твори відомих дитячих українських і зарубіжних письменників, які ввійшли до золотой скарбниці вітчизняної та світової літератури; знати етапи розвитку та історичні умови формування літератури для дітей; усвідомлювати жанрову своєрідність фольклорної та авторської літератури; володіти основними літературознавчими термінами; розширювати уявлення студентів про місце і значення дитячої літератури у вихованні особистості дитини; знати вимоги до змісту й оформлення книг для дітей; основні прийоми роботи над художнім текстом, що забезпечують вплив літературного змісту читання на формування дитячої особистості; уміти аналізувати кожен літературний твір із кола читання учнів початкових класів, виходячи з літературної специфіки тексту; виявляти здатність критично осмислювати й оцінювати прочитане, давати оцінку зображеному, інтерпретувати; розширювати уявлення студентів про місце і значення дитячої літератури у вихованні та формуванні особистості дитини; а також добирати і опрацьовувати наукову та навчально-методичну літературу з проблем літературного читання.</p>	ПРН 6
<p>Уміти організовувати та аналізувати свою педагогічну діяльність; виявляти і розвивати педагогічні здібності та здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення мовно-літературної освітньої галузі. Уміти формувати читацьку, літературознавчу, бібліотечно-бібліографічну та особистісно-діяльнісну компетенції молодших школярів; Уміти здійснювати аналіз і самоаналіз результатів та ефективності проведення уроків з вивчення мовно-літературної галузі; аналізувати труднощі, що виникають під час педагогічної діяльності, усвідомлювати їх рішення та попередження; визначати причини недоліків у роботі та аналізувати власні досягнення; формувати готовність до підвищення рівня педагогічної майстерності; до оволодіння знаннями про способи професійного самовдосконалення; розвивати бажання розвивати власні педагогічні здібності та потребу професійного самовдосконалення.</p>	ПРН 9
<p>Усвідомлювати мету, завдання, особливості структурної побудови різних типів уроків української мови і літературного читання в початковій школі; знати програмні вимоги до вивчення літературного читання у 1-4 класах; основні методи, прийоми та дидактичні засоби навчання, інноваційні підходи та технології навчання літературного читання у початковій школі; форми організації навчального процесу з літературного читання та способи організації групової навчальної діяльності учнів; знати вимоги до знань, умінь і навичок учнів з літературного читання за роками і етапами навчання, усвідомлювати недоліки читання, їх причини та шляхи подолання; норми оцінювання навчальних досягнень молодших школярів;</p>	ПРН 10
<p>Сприяти формуванню методичної компетентності, яка ґрунтується на</p>	ПРН 12

<p>теоретичній і практичній готовності до проведення уроків словесності та виховних справ, уміннях добирати твори відповідно до віку дітей і завдань роботи; виразно читати поетичні та прозові твори для дітей; аналізувати твори дитячої літератури різних видів і жанрів у єдності їх естетичної та соціально-естетичної сутності, визначати їх освітньо-виховний та естетичний вплив на дітей, а також в уміннях самостійно готувати повідомлення про письменника, використовуючи його книги та літературно-критичні матеріали; у життєписі авторів виокремлювати біографічні факти, які сприятимуть активізації читацьких інтересів учнів; визначати основні мотиви творчості письменників; самостійно підбирати твори різних письменників до визначеної тематики, складати книжкові виставки (авторські та тематичні) і самостійно готувати коментарі до них;</p>	
<p>Уміти і виявляти готовність навчатися й оволодівати знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; вміти застосовувати в навчальному процесі досягнення сучасних методик вивчення української мови та читання, передовий практичний досвід педагогів-новаторів; виявляти готовність створювати власну методичну скарбничку технологій, стратегій вивчення мовно-літературної освітньої галузі. Оцінювати дитячі книжки з точки зору педагога, визначати для якого віку вони адресовані, який пізнавальний, виховний та естетичний потенціал мають; використовувати вивчені напам'ять жанри дитячого фольклору та кращі твори письменників у повсякденному житті дітей (уроки, позакласне читання, ігри, прогулянки, спостереження, режимні процеси, свята тощо); складати оповідання, казки, загадки тощо про явища природи, речі побуту, персонажів слов'янської міфології; надавати рекомендації батькам щодо способів активізації читацької діяльності дітей;</p>	<p>ПРН 16</p>

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни «Дитяча література» використовуємо такі методи навчання: лекцію (з паузами); проблемного викладу змісту лекційного матеріалу; евристичну бесіду; частково-пошуковий, дослідницький; навчальну дискусію; практичні методи; моделювання.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни «Дитяча література» є:

Поточний контроль, який під час вивчення навчальної дисципліни проходить в індивідуальній, груповій та фронтальній формах. Поточний контроль навчальних досягнень здійснюється в таких формах: практичне заняття; виконання самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань з презентацією. Практичне заняття дає змогу тематичної перевірки засвоєння студентами теоретичних питань курсу і набуття загальних (аналізу, синтезу, узагальнення, систематизації) та спеціальних (комунікативних, інтерактивних, перцептивних, рефлексивних) практичних умінь. Окрім запланованих теоретичних питань, до кожного практичного заняття студенти в письмовій формі виконують 2 завдання самостійної та індивідуальної роботи з теми.

Поточний контроль навчальних досягнень упродовж семестру здійснюється за такими *критеріями*: підготовка до практичних занять та виконання самостійної роботи з теми заняття – 30 б., виконання індивідуальних завдань з презентацією – 20 б. Знання, вміння та навички студентів оцінюються на основі якості виконання вказаних конкретизованих завдань. Кількісна оцінка поточного контролю за конкретним видом навчального заняття визначається як сума балів за окремі види навчальної роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами поточного контролю протягом одного модуля, – 50 б.

Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Дитяча література» проводиться письмово та передбачає виконання завдань з метою діагностики рівня засвоєння основних теоретичних положень змісту навчальної дисципліни, а також виконання завдань, які дозволяють визначати гнучкість педагогічного критичного мислення студентів та рівень сформованості практичних професійних умінь і

навичок, креативності у вирішенні проблемних навчальних завдань.

Підсумковий семестровий контроль – залік, який проводиться в усній формі.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю. Поточний контроль упродовж вивчення навчальної дисципліни здійснюється в індивідуальній, груповій та фронтальній формах.

Методи поточного контролю: усний, письмовий, практичний, самоконтроль.

Форма модульного контролю. Контрольна робота в письмовій формі.

Форма підсумкового семестрового контролю. залік.

Методика поточного контролю навчальних досягнень студентів. Протягом семестру студенти вивчають два змістових модулі. Після виконання обидвох змістових модулів здійснюється поточний контроль через виконання письмової роботи. Студенти, які не відвідували лекції або в неповному обсязі виконали програму семінарських занять, до поточного модульного контролю не допускаються.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюється за 100-бальною системою. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни складається із середнього арифметичного балу за модуль та балів за поточний контроль.

Студент, який в результаті поточного оцінювання або підсумкового контролю за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати залік з дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. Для покращення підсумкової оцінки з дисципліни складання заліку є обов'язковим.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання отримав середнє арифметичне менше 60 балів зобов'язаний складати іспит з дисципліни. У разі, коли відповіді здобувача освіти під час іспиту оцінені менш ніж 60 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Поточне оцінювання здійснюється за трьома складовими:

- контроль за виконання модульних завдань;

- контроль систематичності підготовки та активності студента на практичних заняттях упродовж семестру;

- контроль індивідуальної та самостійної роботи.

Якщо здобувач освіти відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів.

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модуля у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді виконання письмових завдань репродуктивного й творчого характеру, який оцінюється від 1 до 50 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право з дозволу деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Оцінювання активності під час аудиторних занять та якості виконання самостійної роботи й індивідуальних завдань здійснюється в межах 50 балів:

- **має 20 балів** – опрацьовано в повному обсязі зміст практичних занять та отримано оцінки «добре», «відмінно»;

- **має 5 балів** – конспектування лекцій, першоджерел, нормативних документів тощо;

- **має 25 балів** – виконання індивідуальних творчих завдань, самостійної роботи та ін.

Самостійна та індивідуальна робота виконуються студентами письмово.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
5	5	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача	Модуль 1	Модуль 2
--------------------------	----------	----------

вищої освіти	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	4	20	3	20
Самостійна робота	4	10	4	10
Індивідуальні завдання з презентацією	2	20	2	20
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	11	100	10	100

Модульний контроль

Модульний контроль навчальних досягнень проводиться у формі контрольної роботи. Модульна контрольна робота проводиться згідно з графіком, визначеним деканатом факультету. До письмової контрольної роботи допускаються всі студенти, незалежно від кількості балів, отриманих за підготовку до практичних занять, виконання самостійної та індивідуальної роботи. Передбачає перевірку теоретичних знань студентів з курсу і здатності до педагогічного мислення з вирішення професійно орієнтованих практичних завдань. Завдання контрольної роботи з курсу «Дитяча література» охоплюють зміст питань, які вивчалися на лекційних та практичних заняттях: 4 теоретичних і 2 практичних завдання, кожне з яких оцінюється окремо. Загальна оцінка розраховується як сума балів: теоретична частина – 40 балів (по 10 балів кожне теоретичне питання); практична частина оцінюється в 10 балів (по 5 балів кожне практичне завдання). Разом – 50 балів. Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів).

Критерії оцінювання теоретичних завдань на модульній контрольній роботі (максимальна кількість за 1 завдання – 10 балів):

0 – студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити; 1 – 3 бали – не може викласти зміст питань, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; 4 – 5 балів – студент не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань; 6 – 7 балів – студент відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні статистичні показники. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою; 8 – 9 балів – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації; 10 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією.

Критерії оцінювання практичних завдань на модульній контрольній роботі (максимальна кількість за 1 завдання – 5 балів):

0 балів – студент не розуміє змісту практичного завдання; 1 бал – вирішує тільки з підказкою; 3 бали – студент здатний до теоретичного аналізу завдання, але застосовує його на практиці з помилками; 4 бали – в процесі вирішення практичного завдання студент допускає істотні неточності та помилки; 5 балів – студент вирішує завдання стандартним або оригінальним способом, здійснює аналіз цілісного поняття або окремих частин за певним алгоритмом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, узагальнює питання та формулює висновки.

Підсумковий семестровий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Результат семестрового контролю визначається як середньоарифметичне значення двох

модулів. Якщо студент погоджується з набраною кількістю балів, ця оцінка може бути виставлена в екзаменаційну відомість. Якщо студент не отримав достатньої кількості балів (менше 35) або не погоджується з підсумковою оцінкою, то він складає залік в усній формі. Максимальна оцінка на заліку– 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		диференційована	недиференційована
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни.

Тема 1. Дитяча література - складова і невід'ємна частина художньої літератури, її своєрідність.

Поняття «дитяча література», своєрідність дитячої літератури. Функції дитячої літератури. Зародження і розвиток національної літератури для дітей. Тематичне та жанрове розмаїття літературних творів для дітей. Художнє оформлення книг для дітей. Видатні діячі культури про роль книги у вихованні дітей. Популяризація дитячої літератури на сучасному етапі. Сучасні дитячі журнали («Барвінок», «Зернятко», «Пізнайко», «Маленький розумник», «Маленька фея та сім гномів», «Малютко», «Крилаті», «Ангелятко», «Куля», «Вигадай, думай, грай», «Равлик», «Колобочок», «Стежка», «В гостях у казки», «Смайлик», «Яблунька», «Веселі картинки», «Весела перерва», «Джміль», «Дзвіночок», «Водограйчик» тощо), їх змістова насиченість, структура.

Тема 2. Шляхи формування читацької самостійності й активності у дітей.

Дитяча книжка. Читацькі інтереси та інтерес до книги, до читання. Умови формування читацьких інтересів та активної читацької діяльності. Причини втрати інтересу до читання книг. Коло читання молодших школярів. Уроки позакласного читання, їх типи, структура та роль у становленні читацької самостійності молодших школярів. Технологія «Щоденні 5».

Тема 3. Усна народна творчість у колі дитячого читання

Природа фольклору, його особливості, походження та система жанрів. Фольклористика як наука. Народно-педагогічні погляди українців на виховання дітей. Виховний потенціал народних традицій. Особливості та характеристика основних жанрів дитячого фольклору. Ігровий фольклор та його вплив на формування особистості дитини. Малі жанри українського фольклору: прислів'я, приказки, загадки, скоромовки, прикмети. Особливості вивчення фольклору на уроках української мови та читання у початковій школі. Виховний потенціал усної творчості народів світу. Народна педагогіка – джерело соціального виховання та засіб етнокультурного розвитку дитини. Фольклор народів світу. Фольклор як засіб полікультурного виховання школярів.

Тема 4. Казка як жанр усної народної творчості й художньої словесності. Із історії становлення й розвитку літературної казки.

Загальна характеристика казки як жанру. Особливості та виховне значення українського казкового епосу. Причини схожості сюжетів народних казок. Класифікація народних казок. Історія становлення й розвитку літературної казки. Спільні й відмінні риси народної й літературної казки. Класифікація літературної казки. Виникнення і розвиток літературної казки у світовій літературі. Шарль Перро – перший письменник в Європі, що зробив народну казку надбанням дитячої

літератури. Збірка «Казки моєї матері Гусині...». Особливості переробки казок, їх моральна основа. Новаторство Шарля Перро у французькій літературі. Казки Ш.Перро, що увійшли до класики світової дитячої літератури, їх фольклорна основа та особливості літературної обробки: «Червона Шапочка», «Кіт у чоботях», «Хлопчик-мізинчик», «Вісловова шкіра», «Зачарована красуня», «Синя борода», «Попелюшка або «Кришталевий черевичок». Вплив казок Ш.Перро на подальший розвиток жанру літературної казки у світовій дитячій літературі.

Брати Вільгельм та Якоб Грімм. Діяльність братів Грімм у галузі збирання, вивчення і літературної обробки німецьких народних казок. Продовження і розвиток народних традицій у «Дитячих і сімейних казках» братів Грімм. Педагогічне спрямування казок: “Заєць та їжак”, “Бременські музики”, “Лисиця і гуси”, «Попелюшка», «Мішок хитрошів», “Хоробрий кравчик”, “Тензель і Гретель”, “Соломинка, вуглик і біб”, “Горщик каші” та ін. Багатство змісту казок, відображення народного життя, мрій про краще майбутнє, гумор, дотепність у казках.

Вільгельм Гауф. Біографічні відомості. Подальший розвиток німецької літературної казки у творчості В. Гауфа. В. Гауф про роль казки у вихованні дітей, особливості жанру літературної казки. Гуманістична спрямованість казок В. Гауфа («Маленький Мук», «Карлик Ніс», «Каліф-лелека»). Фантастика і реальність у казках В. Гауфа.

Ганс Крістіан Андерсен. Життєвий і творчий шлях письменника. Автобіографічний характер казок «Гидке каченя», «Соловей». Г. –К. Андерсена, втілення гуманістичних ідей в його творах. Образи позитивних героїв у казках «Русалонька», «Снігова королева», «Дюймовочка», «Ромашка», «Стійкий олов’яний солдатик», «Соловей», «Гидке каченя» та ін. Сатиричні казки Г. – К. Андерсена: «Нове вбрання короля», «Свинопас», «Принцеса на горошині».

Розвиток жанру літературної казки в Росії у I половині XIX ст. Казки Олександра Пушкіна та Петра Єршова. Народність змісту. Реалізм і фантастика. Роль сатири і гумору в казках.

Арабські казки в дитячому читанні. Збірка казок «Тисяча і одна ніч».

Історія становлення й розвитку української літературної казки. Дидактична і виховна спрямованість казок (творчість Марко Вовчок, С.Руданського, Б.Грінченка, Лесі Українки, Олександра Олеса, М.Коцюбинського, М.Черемшини, І.Франка, О.Іваненко, Н.Забіли, В.Сухомлинського, В.Нестайка та ін.)

Сучасна літературна казка. Казкотерапія та її специфіка.

Тема 5. Українська дитяча література XIX - початку XX ст.

Творчість Тараса Шевченка. Погляди поета на освіту й виховання молодого покоління. «Букварь Южнорусский». Використання в ньому творів усної народної поезії. Твори Т.Шевченка в дитячому читанні. Пейзажна лірика Т.Г. Шевченка. Майстерність у створенні картин природи в поезіях «Тече вода з – під явора», «Ой, діброво, темний гаю», «Дивлюсь, аж світає». Картини природи і родинного побуту у віршах «Садок вишневий коло хати», «І досі сниться під горою» та ін..

Творчість Марка Вовчка. Історичне минуле, соціальні протиріччя, стосунки дітей, картини природи у казках Марка Вовчка «Кармелюк», «Невільничка», «Дев’ять братів і десята сестриця Галя» та ін

Участь Леоніда Глібова у створенні дитячої літератури. Тісний зв’язок його творчості з педагогічною діяльністю. Різноманітність жанрів: байки для дітей, віршовані казки, загадки й відгадки, ліричні поезії, пісні. Байки Л.Глібова в дитячому читанні («Вовк та Ягня», «Щука», «Коник-стрибунець», «Лисиця жалібниця», «Музики» та ін.). Засудження жорстокості, несправедливості, паразитизму, ледарства, лицемірства, підлабузництва. Ліричні вірші Л.Глібова «Веснянка», «Зимня пісенька», «Квіткове весілля». Жанрова специфіка, широке використання народної поезики, вміння автора у простій і доступній для дітей формі змінювати навколишнє оточення. Вагомий внесок Л.Глібова у створення оригінальної форми літературної загадки. Сюжети загадок, їх композиційні особливості. Образ оповідача – лагідного, жартівливого дідуса. Цікаві зразки загадки-акровірша.

Характеристика творчого шляху Олени Пчілки. Внесок письменниці у розвиток дитячої літератури. Жанрова різноманітність творів («З гринджолами», «Вертаються школярики», «Школяр на виїзді», «Вишеньки-сережки», «Сестричка і братик», «Метелик», «Пісенька», «Люлі, люлі...»). «Мама й доня», «Весняні квіти», «Як швидко літо проминуло», «До діточок», «Діточкам»). Казки О.Пчілки «Журавель та Чапля», «Казочка про Коржика». Байки «Котова наука», «Миша-городянка і Миша-хutorянка». Фольклорні записи О.Пчілки (народні пісеньки та віршики, ігри загадки, прислів’я та приказки). Сміховинки («Злодій», «Незагублений чайник»,

«Роботящий син», «Сміховинка», «У школі», «Приповістка про хліб» тощо).

Життєвий та творчий шлях Лесі Українки Поезія для дітей: «На зеленому горбочку», «Літо краснеє минуло», «Вишеньки», «Мамо, іде вже зима», Казки «Біда навчить», «Лелія», «Метелик».

Творчість для дітей Івана Франка. Казки «Ріпка», «Лисичка і рак», «Заєць і їжак», «Лисичка і журавель», «Три міхи хитрощів», «Фарбований лис». Дидактична і виховна спрямованість казок І.Франка. Цикл «Коли ще звірі говорили».

Життєвий та творчий шлях Михайла Коцюбинського, Оповідання «Ялинка», «Маленький грішник» та ін. Казки, їх значення у моральному вихованні дітей («Про двох цапків», «Дві кізочки», «Івасик і Тарасик», «Чого ж вони зраділи?», «Десять робітників», «Брати-місяці»).

Творчість Бориса Грінченка для дітей. Поетичні твори «На волю», «Ластівка», «Сонечко ясне встає», байка «Швидка робота». Дидактична спрямованість казок («Два Морози», «Сопілка», «Сірко», «Три бажання», «Дівчинка Леся», «Дурень думкою багатіє» та ін.). Оповідання «Украла», «Кавуни», «Олеся»

Поетичні твори для дітей Сидора Воробкевича «Рідна мова», «То наші любі, високі Карпати», «Веснянка», «Осінь», «Колискова», Павла Грабовського «Сонечко та дощик», «Зійшли сніги, шумить вода», «Метеличок», «Щоглик», Якова Щоголева «Травень», «Степ», «Зимній ранок», «Осінь», «Літній ранок», поезія Олександра Олеся в дитячому читанні: «Рідна мова в рідній школі», «О слово рідне», «Ялинка», «Снігурі», «Капустонька», «Весна», «Все навколо зеленіє...» та ін.. Тематичне і жанрове розмаїття поетичних творів. Мотиви рідної природи у віршах поетів.

Тема 6. Новітня дитяча література

Поетичні твори для дітей Павла Тичини («А я у гай ходила», «Гаї шумлять», «Йде весна», «Хор лісових дзвіночків») та Максима Рильського («Мова», «Шевченко», «Журавлина пісня», «Річка», «Білі мухи», «Віє вітер з-під воріт...»)

Творчий шлях Марійки Підгірянки. Зв'язок педагогічної діяльності з літературною. Жанрова різноманітність творів письменниці для найменших читачів. Тематичне розмаїття віршів поетеси із збірки «Мої пісні». Збірка Марійки Підгірянки «Безконечні казочки». Зв'язок із фольклором, щедре використання народних традицій.

Творчість Олександра Копиленка Теми школи, дитячої дружби, ролі учителя у вихованні дітей («Секрет», «Воликове нещастя», «Порізана партя»). Твори письменника про дітей воєнних та післявоєнних років («Сонце», «Хата хлопчика-мізинчика»), цикл оповідань про природу «Як вони поживають».

Твори для дітей та про дітей Олеся Донченка «Подорож до млина», «Хлопчик з дитбудинку», «Голубий гвинтик», «Золоте яєчко» Шкільна тематика у творчості О.Донченка «Юрко Васюта»та «Золота медаль»

Творчий шлях Наталі Забіли. Жанрова різноманітність творів письменниці. Висока майстерність у побудові сюжетів, створенні дитячих характерів. Тема раннього дитинства в творчості Н.Забіли («Ясочкина книжка», «Про дівчинку Маринку», «Катруся велика», «Катруся і Павлусь»). Розуміння письменницею дитячої душі.

Казки Н.Забіли для наймолодших читачів: «Сорока-білобока», «Казка про Півника та Курочку і хитру Лисичку». Переказ народних казок – збірка «Під дубом зеленим», «Прабабині казки». Щедре використання сюжетів та образів дитячого фольклору. Тема раннього дитинства в творчості Н.Забіли («Ясочкина книжка», «Про дівчинку Маринку», «Катруся велика», «Катруся і Павлусь», «Ми із братиком», «Про дівчинку, яка нічого не їла», «Марина Дмитрівна», «Скільки нас», «Мамине свято», «У космосі», «Барвінок», «Гусінь»). Розуміння письменницею дитячої душі.

Пізнавальне та естетичне значення віршів Н.Забіли про природу. Цикл «Навесні та влітку», «Восени та взимку», «Проліски», «Прогулянка до лісу», «Дванадцять місяців», «Казки лісової кринички». Майстерність письменниці у змалюванні краси і багатств природи. «Весела абетка», «Веселий рахунок» – енциклопедія Н.Забіли для маленьких дітей. Тематичне багатство книг «У широкий світ», «Коли зійде місяць», «Про ліниву дівчинку», «Дивовижні пригоди Юрчика та його дідуся», «Чарівна хустина», «Три вишеньки». Образи дітей, гумор у творах.

Творчий шлях Оксани Іваненко. Казки про моральне виховання дітей (зб. «Великі очі»: «Сандалики, повна скорість», «Чудесна квітка», «Лісові казки», «У першому класі»).

Творчий шлях Марії Познанської. Жанрове і тематичне багатство творів поетеси для дітей. Збірки віршів «Мій квітник» та «Про золоті руки». Тематичне багатство поезій для найменших читачів «Ой коту-коточку, «Коза», «Корівка», «Моя ляля», «Здрастуй, сонечко», «Сніг іде», «Новачок Тарас», «Коли киця любить, коли сердиться», «Півень», «Зайчики», «Здрастуй, хлопчику маленький!», «Права ж, мамо, я великий?», «Вітер», «Горобина», «Лютий», «Конвалії» та ін.

Тема природи у творах для дітей Юрія Збанацького : «Чого сміялись рибки», «Казка про братика та сестричку», героїчна боротьба партизанів за звільнення окупованої фашистами України у оповіданнях зі збірки «Крилатий гонець».

Твори Миколи Трублаїні для дітей молодшого шкільного віку: оповідання «Волохан», «Пустуни на пароплаві», «Крила рожевої чайки», казки «Мандри Закомарика», «Про дівчинку Наталочку та сріблясту рибку» та ін.

Василь Сухомлинський. Оповідання зі збірок «Пшеничний колосок» та «Гаряча квітка» («Сьома дочка», «Райдуга в бурульці», «Через потік», «Найкрасивіше і найбрудніше», «Чому заплакав Петрик», «Красиві слова і красиве діло», «Пурпурова квітка», Скільки ж ранків я проспав!», «Безрідний дятел», «Краса, натхнення, радість і таємниця», «Соромно перед соловейком», «Що краще?», казка «Флейта і вітер» та інші твори письменника).

Твори для дітей Віктора Кави («Юля», «Добраніч, мамочко!», «Гроза над луками», «Мені не страшно», «Він живий!», «Вітя на вулиці», «Я і мій телевізор» та ін).

Твори Василя Чухліба у дитячому читанні. Оповідання «Як сонце сходить», «Брилик», «Голубий дощик», «Чи далеко до осені», «Зимова казка», «Велика сила», «Обруч» та ін.

Творчий шлях Платона Воронька. Тематика творів письменника для дітей. Збірки «Читаночка», «Малютам – соколятам», «Сніжна зіронька горить», «Облітав журавель», «До нас наближаються зорі», «Колисанки», «Всім по сім». Актуальність тематики віршів. Змалювання картин дитинства, праці («У нас зробили дощ», «Поливала я порічки», «А у нас ростиме ліс», «Оленка маленька», «Картина» тощо). Майстерність поетичних мініатюр. Казки П.Воронька («Чотири вітри», «Спір», «Цап - забіяка», «Лісовий гомін», «Лісова казка», «Нехо - Него», «Казка про сніжину - краплину», «Казка про незвичайні покупки», тощо). Використання фольклорних традицій. Образність, гумор, дотепність.

Тематичне розмаїття творів Грицька Бойка. Жартівливі вірші про школу. Скоромовки-спотиканки, загадки. Збірки «Цікаві пригоди», «Суперечка», «Будемо шахтарями», «1 раз у перший клас» та інші. П'єси-казки «Космічна подорож», «Про Андрійка і Терпця». Перекладацька діяльність Грицька Бойка.

Творчість Василя Симоненка. Поезія «Лебеді материнства» («Виростеш ти сину...»), «Моя мова», віршовані казки для дітей «Цар Плаксій та Лоскотон», «Подорож у країну Навпаки».

Творчий шлях Дмитра Павличка. Збірки поезій і казок для дітей «Зернина» («Золотий олень», «Дядько Дощ», «Де найкраще місце на землі», «Рідна мова», «Обруч», «Смерічка», «Плесо», «Заєць», «Соняшник», «Мрія» тощо) Поема-казка «Золоторогий олень», казка «Пригоди kota Мартина».

Творчість Івана Драча. Книга для дітей «Лист до калини» («Балада про соняшник», «Самотня ластівка» «В товаристві джмеля»).

Поетичні збірки для дітей Михайла Стельмаха «Жнива», «Колосок до колоска», «Живі огні» «Весна-весняночка», «У сестрички дві косички», «В їжаковім вітряку», «Як журавель збирав шавель», «Бурундукова сім'я», «Цапків урожай», «Літо-ліло», «Лісова казка», «Непослушко довгі вушка і дзвоник», «Гуси-лебеді летять», «Щедрий вечір». Віршовані казки Михайла Стельмаха: «Заячий секрет», «Що посієш, те й пожнеш», «Чому кріт не з'являється на світ?», «В їжаковім вітряку», «Бурячок і їжачок» та казка у прозі – «Хатка у березовому лісі»

Творчий шлях Ліни Костенко. Збірка творів для наймолодших читачів «Бузиновий цар»: «Телеграма-блискавка», «Польові дзвіночки», «Чародійне слово», «Бабуся-ягуся», «Сунички», «Соловейко застудився», «Горобець із білою бородою», «Здивовані квіти», «Вже брами літа замикає осінь», «Дід Ревило», «Мурашки думають про зиму», «Березовий листочок», «Баба Віхола», «Заячий карнавал» «Перекинута шпаківня», «Бузиновий цар» та ін.

Світ дитинства у творах Всеволода Нестайка «Гореадори з Васюківки», «В Країні Сонячних Зайчиків», «Незвичайні пригоди в лісовій школі», «Пригоди журавлика», «Неймовірні детективи», «Загадка старого клоуна», «Чарівні окуляри».

Твори Миколи Сингаївського у дитячому читанні. Виховне та освітнє значення творів письменника для дітей. Аналіз збірок поета: зб. «Стежка до криниці», зб. «Метелик у портфелі», зб. «Листи до всіх». Оповідання та казки М.Сингаївського для дошкільного та молодшого шкільного віку: збірка «Їжачова книжка» («Про «Їжачову книжку», «Звідки у їжачка колючки», «Їжачок-співачок», Їжачок і струмок», «Їжачок-помічник», «Як їжачок над лугом літав» та інші твори).

Модуль 2.

Тема 7. Твори для дітей митців української діаспори

Книги Катерини Перелісної (США) для дитячого читання. «Для малят – про звірят», «Ой, хто там?», «Три правди», «Моїй матусі», «Котикова пригода» «Вірші для дітей», казки Катерини Перелісної: «Три правди», «У лісі», «Казочка про Казочку», «Як котик у школі вчився».

Іван Багрянний (Німеччина) «Казка про лелек та Павлика-мандрівника»

Галина Чернобицька (Австралія) збірка віршів для дітей «Забавки»: «Ведмедик», «М'ячик», «Гусачок», «Коник», «Зубки заболіли», «На пісочку», «У басейні», «Кубики», «Журавлик», «Збудую хатку», «Літачок» та ін.

Ніна Мудрик-Мриц (Канада) - авторка більше 15 дитячих книжок поезії та прози, серед яких найвідомішими є «По ягідки», «Намистечко», «Соняшні казки», «Пригоди гордої киці», «Веселковий рушник», «Дитячий куточок» та ін. (Вірші «Хто розбудив весну», «Мамин день», «Колядка», «Білочка», «Казочка», «Будяк» та ін.) Проілюструвала більше 20-и дитячих книжок інших авторів.

Творчість Сергія Макари (Словаччина) для дітей. Загадки

Життєвий та творчий шлях Федора Лазорика (Словаччина). Книга оповідань для дітей «Казка про Мороза Лиходія і Сонечко Добрячко», поетична збірка «Співаночки мої» (вірші «Таткові», «Ластівки і діти», «Люблю тебе, рідний краю», «Карпатська замана») та ін.

Тема 8. Сучасна література для дітей. Література для дітей незалежної України.

Творчість Ганни Чубач – збірки дитячих віршів патріотичного змісту «Батьківщина Україна», «Україна-рідний край», вірші та казки зі збірок «Йшла синичка до кринички», «Жук малий і волохатий», «Веселі вірші», «Вивчаймо самі», «Сонячна абетка», «Алфавітні усмішки», «Малюємо, читаємо, пишемо», «Черепашка Аха», «Прикмети – не секрети», «Десять бджілок», «Абетки: Весела. Крилата. Смачна», «Весела книжечка», «Букварик. Я збираюся до школи», «Мрійники» вірші та розмальовки, казочки «Лисий кіт Івашко», «У лісочку на пеньочку», «Біла чапля», «Дурна робота», «Сніговий король», «Хвалько», «Їжачок і Слимачок» та ін.

Творчість для дітей Анатолія Качана: збірки «Берегові вогні» «Гуляє парус на Лимані», «До синього моря хмарина пливе», «Журавель щипав щавель», «За нашим садом грає море», «Лінівні вареники : вірші-безконечники», «Листи з осіннього саду», «По дорозі їхав віз : гра зі словами-двійниками», «Прощання з літом», «Світанок року», «Хвиля хвилю доганяє», «Чари ворожбита».

Творчість Ігоря Січовика: дитячі віршовані казки «Хитра киця», «Сірничок», «Лісник-чарівник», «Таємниця острова Коралів», «Чорний дощ», автор понад три сотні загадок, тисячі скоромовок, ігри з буквами і словами «Слогограй» і «Мовограй», дитячі книги «Веселі загадки», «Казки та казочки», «Спритні пальчики», «Котячі дражнилки», «Тисяча скоромовок» та ін.

Творчість Віри Багірової для дітей: вірші, п'єси, казки, оповідання, повісті, сценарії свят. Книги «Їхав автобус», «Водограй», «В'язанчик», «Бубликовий куц», «В'язанчик та Чугайстрова сопілка» «Бог любить нас», «Гуцулик», «Крапельки дощу», «Хай Бог вас береже», «Свята земля», «Таїнство пречистого милосердя», «Ялинка», «Анелі», «Первоцвіт: музичний збірник», «Шурхотина: музична казка», «Дванадцять свят», «Жива вода», «Славення», «Вишиванка», «Гарячі сонечка», «Ми чекаємо Миколая», «Золота Пасха», «Мій край», «Галичаночка», «Тарасова Україна», «Таємниця місячного саява», «Пісня з казкою гуляла», «Україна славні діти», «Творіння Божої краси» та «Церковна абетка».

Творчість Василя Шевчука: поетичні книжки для дітей «У труді зростаємо», «Гілка яблуні», «Довгоногі косарі», «На зеленому роздоллі», «Ходімо весну зустрічати!», науково-популярний нарис «Синочок сонця», збірка оповідань «Як Андрійко біди позбувся».

Творчість Нелі Шейко-Медведевої для дітей: збірки п'ес-казок для дітей «Квітка щастя», «Чари осіннього лісу», «Зачаклована карета». Авторка понад 40 п'ес для дітей та юнацтва.

Тема 9. Українська література для дітей на початку ХХІ ст.

Творчість Івана Андрусяка: віршовані казки: Зайчикова книжечка», «Зайчикове Різдво», «Звіряча абетка», казка-гра «Магазин невидимих речей», казки «Морськосвинський детектив», вірші «М'яке і пухнасте», «Чупакабра та інші зайчики. Усе солодший сад», «Кабан дикий — хвіст великий», «Абетка-прозивалка», «Лякація: нові вірші для дітей», повісті, повісті-казки та оповідання: «Стефа і Чакалка», «Друга історія Стефи і Чакалки», «Стефа і Чакалка. Видання друге, ще капосніше», «Вісім днів із життя Бурундука», «Закоханий Бурундук та інші розбишацькі історії», «28 днів із життя Бурундука», історично-пригодницька повість «Сірка на порох», пригодницькі та історично-пригодницькі оповідання «Нечиста сила та інші капосні історії» та ін.

Творчість Юрія Бедрика: книжки віршів для дітей «Тьотя Бегемотя» «Снюсь-нюсь-нюсь».

Творчість Василя Голобородько: збірки дитячої поезії «Віршів повна рукавичка», «Соловейків теремок», «Хлопчик малює літо».

Михайло Григорів: поетичні збірки для дітей «Вези мене, конику», «Зелена квітка тиші».

Роман Скиба: книги для дітей – «Зайчик і дощик», «Кожному по скибці», «Кольоровинки», «Рибне місце», «Перевіршики», «Баламутинки».

Сергій Пантук: збірка дитячих віршів «Неслухняники».

Творчість Галини Кирпи: поетичні книжки «День народження грому», «Гостини», «Цвіт королеви», «Ковток тиші», «Слон мандрує до мами»; віршів та оповідань «Чарівний вузлик». Г.Кирпа - автор посібника з етики для початкової школи «Андрійкова книжка» (для 1, 2 кл. – 1992, для 3 кл. – 1993, для 4 кл. – 1996; у співавт.), укладач шкільних читанок: «Ластівка», «Біла хата», «Писанка» (1992), «Зелена неділя» (1993), народознавчої книжки для дітей: «Забавлянки мами Мар'янки» (1992, у співавт.), «Ну й гарно все придумав Бог» (2003); Перекладацька діяльність Галини Кирпи.

Мар'яна Савка: – авторка книжок для дітей: «Чи є в бабуїна бабуся?», «Лапи і хвости», «Казка про Старого Лева», «Босоніжки для стоніжки», «На болоті», «Тихі віршики на зиму».

Творчий доробок Оксани Кротюк для дітей: збірки «Неслухняне левеня», «Найкраща земля», «Абетка», «Веселі сноти», «В зоопарку», «Чорне море й синій кит», «Каламар», «Чап-чалапу, гусоньки!», «От би мені коника», «Прилетіла пташечка», «Купці, купці, гусочко!», «Михлик їде на море», «Рукавичка для носа», «Песик Чапа».

Творчість Ніни Горик: збірка поезій для дітей «Погожою дниною над Україною».

Леся (Лариса) Мовчун – авторка поетичних, драматичних та прозових творів для дітей. Книги Л.Мовчун: «Неслухняні яблучка»: Вірші для дітей, «Чепуриться черепаха»: Скоромовки, «Відцвітають птахи»: Поезії, «Кактусове королівство»: Казки для малят, «Ви такого ще не чули?» Вірші, «Мовна лікарня. Пригоди Лерки Севрючки і цікаві завдання з культури мови», «Усе підостає» Поезія, «Арфа для павучка», «Про цікавих тварин загадки малим», «Цікава розмова про мову. Чого тобі не розповіли на уроці», «Рожевий записник детектива Стасика»: Повість-казка, «Бабай-Ага і козак Невидим» П'еси для мол. шк. віку та ін.

Творчість Зірки Мензатюк: збірки казок «Тисяча парасольок», «Київські казки», «Казочки-куцохвостики», «Як до жабок говорити», «Арніка» — казка про найчарівніше зілля Карпат, «Макове князювання», книжки «Мільйон мільйонів сестричок», «Наші церкви: історія, дива, легенди», «Таємниця козацької шаблі», «Катрусині скарби».

Галина Ткачук – авторка поетичної збірки «Біле благо», повістей для дітей «Вікно до собаки», «Вечірні крамниці вулиці Волоської», «Білка Квасоля та Опівнічний Пожирака», книжок-картинок для читачів-початківців «Великодній пікнік», «Гойдалка під кленом», «Синя коробка», «Зелена білка», «Моя найтихіша книжка», збірки оповідань «Тринадцять історій у темряві» та пізнавальних книжок «Школотзнавство» і «Книжка про сміття» (у співавторстві із авторами-підлітками) та ін.

Олександр Гаврош: дитячі книжки - «Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу», «Пригоди тричі славного розбійника Пинті», «Галуна-Лалуна або Іван Сила на острові Щастя», «Олександр Гаврош про Григора Пинтю, Олександра Духновича, Івана Силу, Адальберта Ерделі, Августина Волошина», «Дідо-Всевідо», «Розбійник Пинтя у Заклятому місті», «Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу», «Різдвяний песик», «Легенди Срібної Русі»,

«Пригоди тричі славного розбійника Пинті», «Закохані казки», «Музей пригод», «Різдвяна історія ослика Хвостика», «Врятувати Тараса Шевченка», «Героїчні канікули», «Казки для Елізи» та ін.

Олександр Дерманський: книги для дітей «Чудове Чудовисько», «Король буків, або Таємниця Смарагдової Книги». «Бабуся оголошує війну», «Царство яблукарство», «Корова часу», «Казки Дракона Омелька», «Лавка тітоньки Мальви», «Царство яблукарство», «Чудове чудовисько в Країні Жаховиськ», «Корова часу», «Казки Дракона Омелька», «Чудове Чудовисько і Погане Поганисько», «Крамничка тітоньки Мальви», «Бигимоти — не медмеді», «Маляка — принцеса Драконії», «Маляка і Навіжений дракон», «Маляка і Гаплик», «Стонадцять халеп Остапа Квіточки», «День народження привида», «Коли Онисько був малесенький», «Казки про все на світі», «Жменька тепла для мами» та ін.

Тема 10. Виховний потенціал дитячої літератури Закарпаття .

Етнопедагогіка дитячого фольклору регіону Карпат.

Дитяча література Закарпаття як засіб розумового розвитку та виховання (логорифи О.Духновича, загадки В.Ладижця, С.Жупанина, Лідії Повх-Ходанич, ігрові вірші Марійки Підгірянки, Б.Салаї, Г.Малик, Ф.Кривіна, Л.Кудрявської, Ю.Шипа, оповідання М.Томчанія, Ю.Керекеша, Ф.Кривіна, Л.Кудрявської, повісті І.Невицької, О.Маркуша, В.Ладижця, Г.Малик, казки С.Панька, В.Шкірі, драми Д.Кешелі, В.Густі, Г.Малик та ін.

Патріотичне виховання засобами крайової дитячої літератури. Патріотична лірика О.Духновича, В. Гренджі-Донського, Марійки Підгірянки, Ю.Боршоша-Кум'ятського. Тема рідного краю у віршах В.Ладижця «Гуцулик», «На полонину», «Мов журавлі, вози курличуть», «Вербички», С. Жупанина «Чабанець», «Вівчарський вогник», «Гірська стежинка», «Журавлик», «Чабанова сестричка», В. Фединишинця «Сінокіс», Г.Малик «Полонинський дощик», Л.Повх «Наші гори» та ін.

Моральне виховання засобами дитячої літератури Закарпаття. Змістове наповнення букваря О.Духновича «Книжиця читалная для начинающих» як зведення правил для школяра як поводитися відповідно до норм християнської моралі.. Вірші «Радість весни», «Про шкільні радості», «Загадки», «Афоризми». Творчість В. Гренджі-Донського, Ю.Боршоша-Кум'ятського, Ф.Потушняка, Ю.Гойди, Ю.Керекеша, І.Чендея, В.Ладижця С.Жупанина, П.Скунця, Лідії Повх-Ходанич, П.Ходанича, Г.Малик, О.Гавроша та ін)

Тема 11. Зарубіжна література в дитячому читанні.

Біографія та творчість Езопа. Байки Езопа, жанрова своєрідність. Байки у творчості Жана де Лафонтена, Готхольда Ефраїма Лессінга, Григорія Сковороди, Івана Крилова, Леоніда Глібова.

Даніель Дефо «Робінзон Крузо»

Джонатан Свіфт «Подорожі Гулливера»

Р.Е. Распе «Пригоди барона Мюнхаузена».

Карло Лоренціні Коллоді «Пригоди Піннокіо» та казка Олексія Толстого «Золотий ключик, або пригоди Буратіно».

Божена Немцова – авторка всесвітньо відомих книг «Золота книга казок» і «Срібна книга казок».

Марк Твен: повісті «Пригоди Тома Сойера» та «Пригоди Гекльберрі Фінна». Радісне і трагічне в житті дітей. Образи героїв.

Сельма Лагерльоф – автор казкової епопеї «Чудові мандри Нільса Хольгерсона по Швеції». Педагогічний задум книги і його реалізація.

Льюїс Керол та його казкова повість «Аліса в країні Чудес».

Відображення екзотичної природи і тваринного світу тропіків у оповіданнях і казках Р.Кіплінга.

Алан Олександр Мілн – відомий англійський казкар. Казка «Вінні Пух і всі-всі всі». Оптимізм і гуманізм казки. Образи героїв.

Антуан де Сент- Екзюпері – автор алегоричної казки для дітей «Маленький принц». Своєрідність сюжету. Образи. Гуманізм твору.

Астрід Ліндгрєн – відома шведська письменниця. Її казки Втілення мрії сироти про щасливе життя у фантастичному світі правди та справедливості в казці «Пеппі Довгапанчоха» Популярність повісті-казки «Малюк і Карлсон, який живе на даху» А.Ліндгрєн. Образ Карлсона, як втілення дитинства у всіх його суперечностях. Виховна роль казок. Поєднання реалізму і фантастики у повісті «Міо, мій Міо».

Казка Ернеста Теодора Амадея Гофмана «Лускунчик і Мишачий король»: композиція, проблематика, поєднання реального і фантастичного.

Джанні Родарі – творець нової італійської дитячої літератури. Алгоритичний характер казкової повісті «Пригоди Цибуліно». Образ сміливого, винахідливого Цибуліно. Сатиричні мотиви повісті

Трансформація жанрів у XXI столітті: детективи, містика, фентезі. Серія книг Джоан Роулінг про Гаррі Поттера.

Російська література для дітей XIX- поч. XX століття. Твори О. Пушкіна у дитячому читанні. Майстерність П. Єршова-казкаря («Горбоконики»). Казки та оповідання К. Ушинського. Зв'язок літературної творчості Л.Толстого для дітей з його педагогічною діяльністю. Оповідання А. Чехова про дітей і для дітей. Творчість Корнія Чуковського для дітей Вивчення психології, мислення і мови дітей. Узагальнення поглядів на дитячу літературу в книзі « Від двох до п'яти». Літературні казки К. І.Чуковського, їх дидактичне спрямування. Особливості поезики казок («Айболить», «Мийдодир», «Федоріно горе», «Муха-Цокотуха», «Тараканище», «Телефон», «Бармолей», « Крокодил» та ін). Жанрова і тематична різноманітність творів для дітей Симуїла Маршака. Сатиричні твори Сергія Михалкова. М. Пришвін, В. Біанкі, К. Паустовський – талановиті письменники-природознавці. Казкарська творчість М. Носова.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
2-й семестр						
Тема 1. Дитяча література - складова і невід'ємна частина художньої літератури, її своєрідність.	9	2	2			5
Тема 2. Шляхи формування читацької самостійності й активності у дітей.	11	2	4			5
Тема 3. Усна народна творчість у колі дитячого читання	11	2	4			5
Тема 4. Казка як жанр усної народної творчості й художньої словесності. Із історії становлення й розвитку літературної казки.	11	2	4			5
Тема 5. Українська дитяча література XIX - початку XX ст.	9	2	2			5
Тема 6. Новітня дитяча література	11	4	2			5
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	64	16	18			30
Тема 7. Твори для дітей митців української діаспори	9	2	2			5
Тема 8. Сучасна література для дітей. Література для дітей незалежної України.	11	4	2			5
Тема 9. Українська література для дітей на початку XXI ст.	9	2	2			5
Тема 10. Виховний потенціал дитячої літератури Закарпаття .	11	2	2			7
Тема 11. Зарубіжна література в дитячому читанні.	14	2	4			8
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	56	14	12			30

Разом за семестр	120	30	30			60
-------------------------	------------	-----------	-----------	--	--	-----------

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
2-й семестр						
Тема 1. Дитяча література - складова і невід'ємна частина художньої літератури, її своєрідність.	12	2				10
Тема 2. Шляхи формування читацької самостійності й активності у дітей.	12		2			10
Тема 3. Усна народна творчість у колі дитячого читання	10					10
Тема 4. Казка як жанр усної народної творчості й художньої словесності. Із історії становлення й розвитку літературної казки.	12	2				10
Тема 5. Українська дитяча література XIX - початку XX ст.	12		2			10
Тема 6. Новітня дитяча література	12	2				10
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	70	6	4			60
Тема 7. Твори для дітей митців української діаспори	10					10
Тема 8. Сучасна література для дітей. Література для дітей незалежної України.	10					10
Тема 9. Українська література для дітей на початку XXI ст.	12	2				10
Тема 10. Виховний потенціал дитячої літератури Закарпаття .	12		2			10
Тема 11. Зарубіжна література в дитячому читанні.	6	2	2			2
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	50	2	4			42
Разом за семестр	120	10	8			102

6.3.Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Усна народна творчість у колі дитячого читання	2	
2	Казка як жанр усної народної творчості й художньої словесності. Із історії становлення й розвитку літературної казки.	2	
3	Українська дитяча література XIX - початку XX ст.	2	2
4	Дитяча література новітнього періоду	2	
5	Сучасна література для дітей. Література для дітей незалежної України.	2	
6	Українська література для дітей на початку XXI ст.	2	
7	Виховний потенціал дитячої літератури Закарпаття .	2	2
	Разом	14	4

6.4. Самостійна робота

Самостійна робота студентів з курсу «Дитяча література» базується на принципах вибіркової, наукової поглибленості, практичної спрямованості; передбачає студіювання джерел наукової та художньої літератур, обов'язкове опрацювання студентами текстів художніх творів, систематичне ознайомлення з літературними новинками, літературознавчими та методичними виданнями.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	<p>1. Складіть опорну схему, що відображає основні етапи становлення і розвитку дитячої літератури в Україні.</p> <p>2. Проаналізуйте змістове наповнення сучасних підручників з літературного читання та посібників із позакласного читання</p> <p>3. Розгляньте особливості дитячої літератури на конкретному дитячому творі. Яким має бути твір для дитини молодшого шкільного віку?</p> <p>4. Опрацюйте питання з основ теорії літератури. Специфіка художньої літератури. Художній образ, його природа, відношення до дійсності. Відмінність образів художньої літератури від інших видів мистецтва. Принципи аналізу художнього твору. Тема та ідея художнього твору. Композиція і сюжет. Мова художнього твору. Літературні роди, види, жанри. Епос, лірика, драма.</p> <p>5. Запишіть висловлювання видатних людей про роль дитячої книги у вихованні дітей</p> <p>6. Зі словника літературознавчих термінів запишіть тлумачення дефініцій: вірш, байка, оповідання, розповідь, повість, повість-казка, алегорія, гіпербола, метафора</p> <p>7. Окресліть умови та шляхи формування читацьких інтересів та активної читацької діяльності молодших школярів.</p> <p>8. Створіть рекламу або напишіть анотацію до улюбленого з дитинства літературного твору</p> <p>9. Уроки позакласного читання, особливості структури та роль у становленні читацької самостійності молодших школярів</p>	8	10
2	<p>1. Вивчіть напам'ять загадки, потішки, забавлянки, колискові пісні, щедрівки та колядки, заклички, дражнили, лічилки, мирилки та ін.</p> <p>2. З'ясуйте відмінність між прислів'ям і приказкою (порівняйте 5 прислів'їв і 5 приказок. Знайдіть відмінні риси).</p> <p>3. Визначте сферу використання скоромовок.</p> <p>4. Який прийом лежить в основі творення загадки? (покажіть це на прикладі)</p> <p>5. Підготуйте повідомлення на тему: «Казка народна і казка літературна: спільні та відмінні риси», «Народна педагогіка – джерело соціального виховання та засіб етнокультурного розвитку дитини», «Фольклор як засіб полікультурного виховання школярів». (за вибором)</p> <p>6. Розгляньте особливості вивчення фольклору на уроках української мови та читання у початковій школі.</p>	8	10
3	<p>1. Порівняйте казки «Червона Шапочка» та «Попелюшка, або Кришталевий черевичок» та «Попелюшка» Шарля Перро та братів Грім (результати оформіть у вигляді таблиці).</p> <p>2. Підготуйте повідомлення на тему: «Історія становлення й розвитку літературної казки у світовій літературі», «Історія становлення й розвитку української літературної казки», «Сучасна</p>	8	10

	<p>літературна казка. Казкотерапія та її специфіка».</p> <p>3. Розкрийте алегорію казок «Червона Шапочка», «Синя Борода», «Кіт у чоботях», «Хлопчик-мізинчик».</p> <p>4. Визначте особливості літературної казки у порівнянні з народною. Покажіть це на прикладі творів Л. Українки «Біда навчить», «Метелик», «Лілея»; І. Франка «Фарбований лис»; М. Коцюбинського «Дві кізочки», «Про двох цапків»; Н. Забіли «Сорока-білобока»; О. Іваненко «Кисличка», «Чорноморденький» (на вибір) та кількох народних казок.</p> <p>5. Підготуйте план-конспект виховної справи за темою «Ця чарівна країна Казка».</p>		
4	<p>1. Підготуйте колективний мультимедійний інформаційний проект «Твори Тараса Шевченка у дитячому читанні»</p> <p>2. Вивчіть напам'ять твори Т. Шевченка «Садок вишневий коло хати», «Зацвіла в долині», «Тече вода з-під явора» та Л.Глібова «Веснянка», «Чиж та голуб», «Зимня пісенька» (фрагмент).</p> <p>3. Підготуйте реферат на одну із запропонованих тем: «Пейзажна лірика Т. Шевченка», «Образ України у творчості Т. Шевченка», «Творчість Т.Г.Шевченка – дивовижний феномен української культури», «Роль Т.Г.Шевченка у розвитку малярського мистецтва ХІХ ст.».</p> <p>4. Схарактеризуйте загадки та акровірші Л. І. Глібова: художня форма, образи, художні та мовні засоби педагогічна та виховна спрямованість творів цього жанру.</p> <p>5. Проаналізуйте байку Л. І. Глібова «Коник-стрибунець»: тематика, проблематика, образи, мовні та художні засоби, виховне та пізнавальне значення</p>	6	10
5	<p>1. Порівняйте казки Олени Пчілки та українські народні казки «Лисичка-сестричка і Вовк-панібрат», «Казочка про Козу-дерезу», «Коза-дереза».</p> <p>2. Підготуйте оригінальні повідомлення на теми: «Біографія Олени Пчілки», «Цікаві факти із біографії Лесі Українки».</p> <p>3. Напишіть відгук на книгу Олени Пчілки для дітей «Давня хатка».</p> <p>4. Вивчити напам'ять поезії для дітей Олени Пчілки та Лесі Українки.</p> <p>5. Проаналізуйте казку Лесі Українки «Біда навчить»: тема, ідея, майстерність автора в зображенні героїв-птахів. Сформулюйте до тексту казки 10 питань.</p> <p>6. Підготуйте і презентуйте групові інформаційні мультимедійні проекти на тему «Життя і творчість Олександра Олеся», «Життєвий та творчий шлях Михайла Коцюбинського», «Педагогічна та літературна діяльність Бориса Грінченка»</p> <p>7. Написати реферат на тему: «Концепція символізму у поезіях Олександра Олеся», «Фольклорна основа казок Олександра Олеся», «Творча реалізація поета у дитячій літературі».</p> <p>8. Проаналізуйте оповідання Б.Грінченка «Украла»: тема, проблематика, ідеї, герої. Прочитайте портретну характеристику Олександри. Якою побачив її вчитель? Проаналізуйте психологічний стан дівчинки. Про що свідчить її «похнюплена голова», «втуплені очі», «обличчя бліде, як крейда»? Чому вона «вхопилася руками за стіл»? Як ви думаєте? Як спочатку діти ставляться до Олександри? Чому вони змінюють своє ставлення до неї? Як ви думаєте, чому Олександра крала хліб у своєї сусідки? Чому вона не попросила хліба? – Як письменник описує Пріську? Яке ставлення автора до героїні?</p>	5	10

	<p>9. Проаналізуйте оповідання Б.Грінченка «Дзвінок»: тема, проблематика, ідеї, герої, майстерність автора у розкритті психологічного стану головної героїні. Порівняйте життя Наталі вдома і в сирітському притулку? Чи змінилося на краще життя Наталі? Проаналізуйте моральні страждання Наталі у притулку. Як сприймає Наталя дзвінок? Символом чого став для неї дзвінок? Схарактеризуйте психологічний стан дівчини, коли вона чула дзвінок?</p>		
6	<p>1. Підготуйте мультимедійну презентацію на тему: «Педагогічна діяльність та літературна творчість Марійки Підгірянки», «Основні чинники формування світоглядних позицій та педагогічних поглядів Василя Сухомлинського», «Творчий шлях Наталі Забіли», «Творчість для дітей Оксани Іваненко», «Творчість для дітей Платона Воронька».</p> <p>2. На основі аналізу типових освітніх програм, розроблених під керівництвом Р.Б.Шияна, О.Я.Савченко, а також сучасних підручників з вивчення мовно-літературної галузі у початковій школі розкрити освітньо-виховний потенціал та методичні аспекти вивчення творів В.Сухомлинського у 1-2 класах початкової школи. Розробіть план-конспект уроку.</p> <p>3. На основі аналізу типових освітніх програм, розроблених під керівництвом Р.Б.Шияна, О.Я.Савченко, а також сучасних підручників з вивчення мовно-літературної галузі у початковій школі розкрити освітньо-виховне значення та методичні аспекти вивчення творчості В.Сухомлинського у 3-4 класах початкової школи. Розробіть план-конспект уроку.</p> <p>4. Розкрийте особливості та методичні аспекти формування морально-етичних світоглядних позицій дітей молодшого шкільного віку засобами художнього слова В.Сухомлинського на уроках позакласного читання. Розробіть план-конспект уроку позакласного читання.</p> <p>5. Порівняйте казку братів Грімм «Вовк та семеро козенят» і Н.Забіли «Вовк і козенята». Зверніть увагу на схожість та відмінність сюжетних ситуацій.</p> <p>6. Порівняйте казки Н.Забіли «Рукавичка», «Плесканчик» (зб. «Під дубом зеленим») та українські народні казки «Рукавичка», «Колобок». У чому полягає схожість та відмінність сюжетних ситуацій? (Відповіді оформіть у вигляді таблиць).</p> <p>7. Прочитайте вірші «Липка», «Облітав журавель», «Ніколи не хвались» П.Воронька, визначте їх тему та ідею. Вивчіть один із цих творів напам'ять (або ін. за власним бажанням).</p> <p>8. Прочитайте вірші «Де найкраще місце на землі», «Птиця», «Яблуко» Д.Павличка; «Лебеді материнства» В.Симоненка; «Перекинута шпаківня» Л.Костенко, визначте їх тему та ідею. Вивчіть один із цих творів напам'ять (або ін. за власним бажанням).</p> <p>9. Розробіть систему питань до одного із творів М.Сингаївського, О.Копиленка, О.Донченка, Ю.Збанацького, М.Трублаїні, В.Кави, В.Чухліба, К.Перелісної та ін. (на вибір студента),</p> <p>10. Підготуйте презентацію «Діти в повістях В.Нестайка»</p> <p>11. Вивчити напам'ять поезії для дітей П.Тичини, Марійки Підгірянки, Н.Забіли, М.Познанської, Платона Воронька, Грицька Бойка, В.Симоненка, Д.Павличка, Л.Костенко та ін.</p>	5	10
7	<p>1. Підготуйте есе на тему «Етнопедагогіка дитячого фольклору регіону Карпат».</p>	5	10

	2. «Модель формування особистості у новітній дитячій літературі на Закарпатті». Вивчити напам'ять поезії для дітей О.Духновича, В. Гренджі-Донського, Марійки Підгірянки, Ю.Боршоша-Кум'ятського, В.Ладижця, С Жупанина, Г.Малик, Л. Повх та ін.		
8	1. Підготуйте інсценізацію за одним із творів К.Чуковського. 2. Вивчіть напам'ять один із віршів С.Маршака та Сергія Михалкова. 3. Порівняйте казки «Мороз і Морозець» С. Михалкова і «Два Морози» Б. Грінченка. зверніть увагу на схожість і відмінність сюжетних ситуацій, особливості описів, характери і взаємовідносини героїв. 4. Підготуйте реферат «Зарубіжна літературна казка (Р. Кіплінг, О. Уайльд, Г-Х. Андерсен, Дж.Родарі, Брати Грімм, В. Гауф, Ю. Тувім, Дж. Хардіс, Ш. Перро та ін.)», «Твори К. Нестлінгер, М. Лобе, А. Мілна, Дж. Толкіна, П. Треверс, К. Коллоді, О. Пройслера, Ф. Баума, С. Лагерлеф, А.Ліндгрена та ін. в українських перекладах», «Зарубіжна дитяча класика ХХІ століття у кращих українських перекладах ХХІ ст. (О.Синюк, Г.Кирпи, Мокровольського та ін.)»	5	10
9	1. Напишіть реферат на тему: «Основні тенденції розвитку сучасної української поезії для дітей», «Особливості тематичного та жанрового розвитку сучасної української прози для дітей». 2. Зробіть (письмово) огляд сучасних періодичних видань для дітей. 3. Зробіть огляд збірок для позакласного читання молодших школярів. Морально-етичне спрямування творів. 4. Вивчити напам'ять поезії для дітей Г. Чубач, А. Качана, І.Січовика, В.Голобородька, М.Грігоріва, Г.Кирпи, О.Кротюк, Н.Горик, Г.Ткачук та ін. 5. Створити дидактичні ігри з використанням літературних текстів П.Тичини, М.Рильського, Д.Білоуса, Д.Павличка, В.Симоненка, Л.Костенко, Г.Чубач, А. Качана, І.Січовика, В.Голобородька, М.Грігоріва, Г.Кирпи, О.Кротюк, Н.Горик, Г.Ткачук та ін. для дітей молодшого шкільного віку.	5	10
10	Підготовка повідомлення і навчально-методичних матеріалів про письменників за визначеним планом. ПЛАН 1. Розповідь про життєвий шлях письменника. 2. Аналіз творчості (для дітей!): а) жанри, в яких працює; б) ідейно-тематичне спрямування творів; в) характеристика образів; г) особливості індивідуального стилю; д) пізнавальне, виховне, естетичне значення творів Потрібно додати портрет письменника, художні тексти (не менше 10 поетичних, 5 прозових (повісті(уривки 10-15 сторінок), оповідання, новели тощо) і матеріали (2) за творчістю письменника чи про нього з періодики, вказати використану літературу чи інтернет-ресурси. Кожен студент обирає для повідомлення чи реферату творчість одного письменника.	5	12
Разом		60	102

6.5. Індивідуальні завдання

1. Запишіть від бабусь та дідусів колискові пісні, легенди перекази та інші зразки дитячого фольклору і оформте книжечку «Фольклор моєї родини».

2. Проведіть дослідження творчості Василя Сухомлинського: а) різноманітність тематики оповідань В. Сухомлинського; б) природа – колиска дитячої думки, школа мислення; в) формування у дітей моральності, доброти через сприйняття навколишнього світу («Райдуга в бурульці», «Гаряча квітка», «Квітка сонця», «Як дзвенять сніжинки», «Безродний дятел», «Куди мурашки поспішали», «Їжачок», «Зайчик і горобина»); г) оповідання про стосунки людини і природи; д) зародження у дитячій душі великих почуттів любові до Батьківщини, поваги до

батьків, до людей похилого віку, милосердя до немічних і нещасних («Конвалія», «Бабусині руки», «Образливе слово», «Мед в кишені», «Який слід повинна залишити людина на землі», «Пшеничний колосок»). Казки для дітей («Флейта і вітер», «Камінь», «Дуб під вікном» та ін. Для самостійного опрацювання; е) підготуйте мультимедійну презентацію на тему: «В. Сухомлинський – відомий педагог, громадський діяч».

3. Підготуйте відгук на книги для дітей, написані сучасними українськими письменниками («Іван Андрусак про Дмитра Туптала, Григорія Квітку Основ'яненка, Тараса Шевченка, Ніла Хасевича, Олексу Довбуша». Олександр Гаврош: «Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу», «Пригоди тричі славного розбійника Пинті», «Олександр Гаврош про Григора Пинтю, Олександра Духновича, Івана Силу, Адальберта Ерделі, Августина Волошина» тощо). За власним вибором. Обґрунтуйте, чому факти історії легше сприймаються дітьми молодшого шкільного віку на прикладі пригодницько-історичних творів, ніж із підручника історії?

4. Зробіть аналіз художнього твору (на власний вибір) за схемою: 1. Дата написання або першої публікації. Життєві обставини, що вплинули на написання твору. Визначення складових сюжету: пролог, експозиція, зав'язка, перипетії, кульмінація, розв'язка, епілог. 1.1. Мотивація ключових сюжетних елементів. 1.2. У масштабному творі виділення домінуючих персонажів, їх роль у розвитку сюжетних ліній. 2. Композиція твору. 3. Функція окремих персонажів. 3.1. Образ героя (героїв). 3.2. Засоби створення типу героя. 4. Особливості оповіді (автор, оповідач, герой). 5. Особливості стилю. 6. Жанр твору. 7. Пояснення назви. 8. Зв'язок назви із складовими внутрішньої форми твору.

Схема аналізу віршованого твору: 1. Дата написання (першої публікації). Життєві обставини, що мали безпосереднє відношення до написання твору. 2. Виявлення сюжету твору або ліричного сюжету з усіма його складовими. 3. Композиція. 4. Віршова організація твору. 5. Жанр. 6. Образ ліричного героя. 7. Пояснення назви.

5. Підготуйте реферат на одну із запропонованих тем:

- Основні віхи життєвого і творчого шляху Т. Г. Шевченка
- Життєвий і творчий шлях Л. І. Глібова
- Пізнавальне, виховне й естетичне значення спадщини Л.Глібова
- Біографія Ю. Федьковича
- О.Пчілка – письменниця, драматург, публіцистка, громадська й культурна діячка, перекладачка, етнограф. Основні мотиви творчості.
- «Життєвий і творчий шлях Лесі Українки»
- Особливості розвитку дитячої літератури ХІХ ст. в Західній Україні (Л.Боровиковський, М.Шашкевич, О.Духнович, С.Воробкевич).
- Вивчення дитячої літератури І пол. ХІХ ст. у школі.
- Життєвий і творчий шлях В. Самійленка. Тематика, проблематика, образи поезій В. Самійленка для дітей.
- Основні віхи життя і творчості М. К. Вороного. Тематика, проблематика, образи дитячої поезії М.К.Вороного
- Своєрідність казок І.Франка.
- Художня своєрідність, виховне значення творів М.Коцюбинського для дітей.
- Психологія дитини у творах В.Винниченка.
- О.Олесь – майстер дитячої літератури.
- Традиції та новаторство у зображенні світу дитини у прозі С.Васильченка.
- Мелодійність і музикальність поезій П.Тичини.
- Основні мотиви поезій М.Рильського.
- Елементи народнопоетичної творчості у поезіях А.Малишка.
- Марійка Підгірянка – поетеса, педагог, громадський діяч
- Дитяча поезія Марійки Підгірянки в контексті літературно-мистецьких процесів Західної України
- Художній світ Марійки Підгірянки
- Основні віхи життя і творчості Бориса Грінченка
- Педагогічні ідеї Бориса Грінченка
- «Основні віхи життя Миколи Трублаїні»
- «Основні віхи життя Ліни Костенко»

- Твори Ліни Костенко для дітей у контексті сучасної української дитячої літератури
- Естетичний і виховний потенціал збірок Д. Білоуса «Диво калинове», «Чари барвінківі»
- Розвиток гумористичної традиції української літератури дитячим поетом Г. Бойком
- Творчі надбання В.Симоненка в галузі дитячої літератури
- Світ дитячої поезії А. Качана (Скарби рідного слова в поетичних збірках А. Качана)
- Українські письменники – лауреати літературної премії імені Лесі Українки
- Сучасні дитячі письменники. Лауреати Андерсенівської премії
- Поетична школа К. Чуковського. Вимоги письменника до дитячої книги.
- Творчість Зірки Мензатюк для дітей. Органічне поєднання реальності й фантастики з грою, пригодами, міфологічними сюжетами, історичними фактами, народним фольклором (на матеріалі зб. «Київські казки», «Макове князювання», повісті «Таємниця козацької шаблі»).
- Вплив «Пригод Тома Соєра» Марка Твена на розвиток пригодницької прози в українській літературі.
- Різдва казка в літературі для дітей та юнацтва: традиції і новаторство.
- Гумористичний напрямок в дитячій українській і зарубіжній літературі ХХ ст.
- Українська еміграційна проза для дітей і про дітей.
- Тема школи в новітній українській прозі для дітей (В. Бердт «Мій друг Юрко Циркуль та інші», С. Гридін «Не такий»).
- Творчість Ігоря Січовика для дітей. Жанрове розмаїття. Естетичний потенціал.
- Жанр фентезі в зарубіжній літературі
- .В. Сухомлинський. Зв'язок педагогічної й літературної діяльності. Морально-дидактичний потенціал творів для молодшого читача.
- Новітня пригодницька проза для дітей та юнацтва. Жанрове розмаїття.
 6. Зробіть огляд оповідань на шкільну тематику (З. Мензатюк, Л. Мовчун, Я. Стельмах, Д.Чередниченко та ін.)
 7. Зробіть огляд літературно-критичних матеріалів про творчість для дітей Л. Костенко, Д. Білоуса, А. Качана, Г. Чубач, Г.Кирпи, І. Січовика, Г.Ткачук, О.Кротюк, Г.Малик, Л.Ходанич, О.Гавроша та ін.
 8. Зробіть огляд, рецензування сучасних періодичних видань для молодших школярів.
 9. Підготуйте комікси для дітей молодшого шкільного віку.
 10. Огляд, рецензування, написання відгуків, обговорення сучасних книг для дітей, написаних українськими письменниками: І. Андрусюком, Ю. Бедриком, В.Голобородьком, М.Григорівим, Р.Скибою, С.Пантюком, Г.Кирпою, М.Савкою, О.Кротюк, Н.Горик, Л.Мовчун, З.Мензатюк, Г.Ткачук, Л.Повх, Г.Малик, О.Гаврошем, О.Дерманським та ін.
 11. Анотація на дитячу книжку як засіб заохочення до читання. Напишіть анотацію до збірки одного з сучасних авторів творів для дітей (за вибором студента)
 12. Проведіть дослідження:
 - Роль дитячої літератури в формуванні національної самосвідомості та світоглядних позицій дитини.
 - Підготовка до сприйняття художнього твору в структурі уроку позакласного читання
 - Твори сучасних авторів на сторінках дитячих часописів
 - П'єси-казки в сучасному дитячому читанні
 - Жанр повісті-казки в сучасній літературі для дітей.
 - Тема навчання та виховання у творах І.Франка.
 - Любов до дитини у творах Лесі Українки.
 - Змалювання розмаїтого світу почуттів дитини в оповіданнях Б.Грінченка.
 - Казковий світ В. Сухомлинського
 - Що спільного й відмінного в казці, пригодницько-фантастичному творі, фентезі?
 - Тема матері у творчості митців кінця ХХ ст. – початку ХХІ ст.
 - Образ самотньої дитини в світовій дитячій класиці
 - Образи природи в літературі для дітей. Функціональне навантаження.
 - Автобіографічні твори про дитинство в дитячій літературі.
 - Особливості розкриття гендерних стереотипів у літературі для дітей.
 - Дитяча художня книжка як засіб навчання, виховання і розвитку. .

- Ілюстрація у книзі для дітей, яка їх роль?.

13. Підготуйте презентацію на тему «Дитяча періодика ХХІ століття», «Дитяча книга ХХ століття», «Дитяча книга ХХІ століття», «Зарубіжна дитяча література. Розвиток російської дитячої літератури ХХ століття», «Літературна зарубіжна казка. Казки народів Європи. Проблеми, мотиви, образи дітей».

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Більчук М. Українські та зарубіжні письменники: розповіді про життя і творчість. Тернопіль: Підручники і посібники, 2014. 240 с.
2. Закарпатська література для дітей ХХ століття: Антологія. Упорядкування, передмова та підготовка текстів Г.Малик. Ужгород: Закарпаття, 2004. 592 с.
3. Зарубіжна література для дітей: хрестоматія/ упор. А.І. Мовчун (та ін.). К. : Арій, 2011 596 с.
4. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. Старобільськ : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2015. 236 с
5. Кизилова В. Динаміка української літературної прозової казки : монографія / В. Кизилова. К. : Талком, 2020. 211 с.
6. Качак Т. Літературна освіта молодших школярів. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2016.
7. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: Підручник. К.:ВЦ Академія, 2016. 350 с.
8. Качак Т. Б., Круль Л. М. Зарубіжна література для дітей: підручник. К.: Академвидав, 2014. 416 с.
9. Качак Т. Б. Література для дітей і дитяче читання у контексті сучасної літературної освіти: збірник науково-методичних статей. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2013. 132 с.
10. Качак Т. Б. Тенденції розвитку української прози для дітей та юнацтва поч.. ХХІ ст.. Монографія. К.: Академвидав, 2018. 420 с.
11. Ходанич Л.П. Виховний потенціал дитячої літератури Закарпаття: Монографія. Ужгород. Інф.-видавн.центр ЗППО, 2010.208 с.

Допоміжна література

1. Антологія української літератури для дітей. У 3-х томах. К.: Веселка, 1984.
2. Богданець-Білоskalенко Н.І. Дитяча література. Твори українських письменників II половини ХХ ст. – початку ХХІ ст.: навчальний посібник / Н.І. Богданець-Білоskalенко. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 480 с.
3. Богданець-Білоskalенко Н.І. Українська дитяча література. Маловідомі твори українських дитячих письменників II половини ХІХ ст. – I половини ХХ ст.: навчальний посібник / Н.І. Богданець-Білоskalенко. К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. 280 с.
4. Волочай В.Г. Навчально-методичний комплекс для диференційованого навчання з «Дитячої літератури з основами літературознавства»/ В.Г Волочай. Вінниця: Діло, 2006. 214 с.
5. Довженко Г.В. Український дитячий фольклор / Г.В. Довженко. К.: Наукова думка, 1981.
6. Давиденко Г.Й. Вивчення зарубіжних творів у початковій школі. Х.: Ранок. 2008.192 с.
7. Допитливим чомучкам: Книга для читання дітям п'ятого року життя /А. А.Ємець та ін.; заг. ред. О. В.Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.
8. Жупанин С.І. Верховиночка. Література рідного краю: Навч. посібник у 2-х книгах. Кн. 1. К.:Рута, 2003.176 с.
9. Жупанин С.І. Верховиночка. Література рідного краю: Навч. посібник у 2-х книгах. Кн. 1. К.:Рута, 2003.224 с.
10. Закувала зозуленька. Антологія української народної творчості. К.: Веселка, 1989.
11. Історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ століття /За ред.. П.П.Хропка. К.: Вища школа, 1991. 512 с.
12. Історія української літератури ХІХ ст. /За ред. М. Яценка. К.: Либідь, 1995.
13. Історія української літератури ХХ ст. У двох книгах /За ред. П. Дончика. К.: Либідь, 1998.
14. Кіліченко Л.М. Українська дитяча література / Л.М. Кіліченко. К.: Вища школа, 1988. 431 с.
15. Калуська Л. Дивокрай. У 2-х книгах/ Л. Калуська. Тернопіль, 2007.
16. Книга для читання у дитячому садку /Ред.-упор. О.А.Кузнецова. Д.: Сталкер, 2002. 320 с.

17. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах. / [авт.-укладач. Ю. Ковалів]. К.: ВЦ «Академія», 2007.
18. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т.Гром'як, Ю.І.Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.
19. Мацевко-Бекерська Л.В. Дитяча література та практикум виразного читання: Навчально-методичний посібник. Львів, Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2005.
20. Рідне слово: хрестоматія: у 2-х т. / упоряд. А. Мовчун, З. Варавкіна - К. : Арій, 2007. 656 с.
21. Українська література для дітей: хрестоматія/ упоряд. А.І. Мовчун (та ін.). К. : Арій, 2011 592 с.
22. Українська дитяча література: хрестоматія: В 2-х Т. / упоряд. І. Луценко, А. Подолинний, Б. Чайковський. К.: Вища школа, 1992. – 528 с.
23. Українська дитяча література: Хрестоматія. Упорядкув. Л.П.Козачок. К.: Вища школа, 2002.519 с.
24. Українська дитяча література: [хрестоматія] / вступ. ст. та упорядкув. Л.П.Козачок. К.: Вища школа, 2009. 519 с.
25. Українська дитяча література: [хрестоматія] / вступ. ст. та упорядкув.: І.А.Луценко, А.М.Подолинний, Б.Й.Чайковський. К.: Вища школа, 1992. 286 с.

26. Інформаційні ресурси

1. Барабока. Простір української дитячої книги [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статей: <http://www.barabooka.com.ua/category/books/>.
2. Веб-сайт Національної бібліотеки України для дітей. - Режим доступу <http://www.chl.kiev.ua/>
3. Гнідець У. С. Інакші/інші, чужі/свої діти. Нова література [Електронний ресурс] / У. С. Гнідець. – Режим доступу до статті: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/47>.
4. Гнідець У. С. Концептуалізація розуміння сучасної літератури для дітей та юнацтва в світлі наукової критики [Електронний ресурс] / У.С. Гнідець. – Режим доступу до статті: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/46>.
5. Качак Т. Б. Про комп'ютерний Вірус, мандри і дитинство... (рецензія) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/72>.
6. Качак Т. Б. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта») / Т. Б. Качак, Л. М. Круль.– Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. – 236 с. – Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>.
7. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. – Старобільськ : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2015. – 236 с. – Режим доступу: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>.
8. Краща література юним читачам [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/key/>.
9. Марчун О.В. Матеріали до вивчення дитячого фольклору : навч. посібник / О. В. Марчун. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2010. – Ч. 1. – 201 с. – Режим доступу: <http://philology.knu.ua/files/2015/kids-folklore.pdf>.
10. Павленко М. Дитяча література – не сюсюкання [Електронний ресурс] / Павленко М. – Режим доступу до статті: <http://vsiknygy.net.ua/interview/575>.
11. Павленко М. Казви всіх країн, єднайтеся! [Електронний ресурс] / Марина Павленко. – Режим доступу до статті: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/50>.
12. Торчинська З.К. Вивчення українського дитячого пісенного фольклору у днз / З.К. Торчинська. – Режим доступу: file:///D:/znppo_2015_18_37.pdf.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібно підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібно підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібно підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібно підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)